

JAUNATNES POLITIKAS ĪSTENOŠANAS INDEKSS, OGRES NOVADS 2014.GADS

Jaunatnes politikas valsts programmas 2014.gadam
1.3.apakšsadaļa „Ikgadējā monitoringa ietvaros izstrādātā
jaunatnes politikas indeksa aprēķināšana pašvaldībās
jauniešu dzīves kvalitātes novērtēšanai”.

SATURS

1. Ievads	3.lpp
2. Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa koncepcijas apraksts	4.lpp
2.1. Indeksa mērķis	5.lpp
2.2. Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa dimensijas.....	5.lpp
2.3. Indeksa dimensiju kopējais politikas jomu ietvars	7.lpp
3. Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa rezultāti Ogres novadā	7.lpp
3.1. Indeksa rezultātu analīze	7.lpp
3.2. Rezultātu interpretācija.....	8.lpp
3.3. Salīdzinājums ar Latvijas rādītājiem	8.lpp
3.4. Rādītāji jaunatnes politikas dimensijās	9.lpp
4. Secinājumi	14.lpp

1. IEVADS

2012.gadā ir izstrādāts jaunatnes politikas īstenošanas indekss, kas ļauj sistemātiski un konceptuāli apkopot un izvērtēt jaunatnes politikas ietekmes un rezultātus noteiktās jauniešu dzīves jomās. Šāds jaunatnes politikas indekss nodrošina iespēju pēc vienotiem parametriem novērtēt jaunatnes politikas īstenošanas procesu gan Latvijā kopumā, gan katrā pašvaldībā atsevišķi.

Indeksa mērķis ir noskaidrot dažādu jaunatnes politikas aspektu ietekmi uz jauniešu dzīvi un pašvērtējumu, īpaši pievēršoties Jaunatnes likumā definētajiem vienlīdzības, līdzdalības un jauniešu interešu ievērošanas principiem. Kopumā indekss – skaitliski izteikts, matemātisks aprēķināts rādītājs – visaptveroši atbild uz jautājumu: Kā jaunieši novērtē savas iegūtās prasmes, vēlmes un dažādu iespēju pieejamību, sagatavojoties patstāvīgai un kvalitatīvai dzīvei sabiedrībā? Indekss ir rādītājs, kurā skaitliskā formā ir izteikts jaunatnes politikas īstenošanas rezultāts.

Ogres novada domes iesniegtais projekts „Ikgadējā monitoringa ietvaros izstrādātā jaunatnes politikas indeksa aprēķināšana Ogres novada jauniešu dzīves kvalitātes novērtēšanai” tika atbalstīts Jaunatnes politikas valsts programmas 2014.gadam 1.3.apakšsadaļā „Ikgadējā monitoringa ietvaros izstrādātā jaunatnes politikas indeksa aprēķināšana pašvaldībās jauniešu dzīves kvalitātes novērtēšanai”.

Projekta mērķis ir izpētīt Ogres novada jauniešu dzīves kvalitāti, lai iegūtu objektīvu informāciju par reālo situāciju pašvaldībā jaunatnes jomā un izmantot iegūtos datus, lai plānotu un pilnveidotu Ogres novada jaunatnes politikas aktivitātes turpmākajā periodā.

Informācija par pētījumu

Projekta nosaukums	Ikgadējā monitoringa ietvaros izstrādātā jaunatnes politikas indeksa aprēķināšana Ogres novada jauniešu dzīves kvalitātes novērtēšanai
Projekta iesniedzējs	Ogres novada dome
Pētījuma veicējs	Jaunatnes politikas eksperts Vīlis Brūveris
Pētījuma laiks un vieta	2014.gada septembris – oktobris, Ogres novads
Pētījuma mērķis	Veikt vietēja līmeņa izpēti, lai novērtētu jauniešu dzīves kvalitāti un sniegtu objektīvu informāciju par reālo situāciju pašvaldībā, izmantojot jaunatnes politikas īstenošanas indeksu.
Pētījuma mērķa grupa	Ogres novada jaunieši vecumā no 13 līdz 25 gadiem
Pētījuma metode	Pētījums tika veikts kvantitatīvās aptaujas veidā, izmantojot jaunatnes politikas īstenošanas indeksa

	<p>aprēķina metodiku.</p> <p>Datu ieguve tika nodrošināta, veicot datorizētas intervijas internetvidē tiešsaistē (CAWI).</p> <p>Aptaujas izlase tika veidota, izmantojot nejaušās kvotu izlases metodi.</p> <p>Kopā tika iegūtas un rezultātu analīzē iekļautas 304 metodoloģiskajām prasībām atbilstošas intervijas.</p> <p>Papildus tika veiktas 2 fokusgrupu diskusijas Ogres novada pagastos (Suntažos un Madlienā), lai iegūtu labāku izpratni par iegūtajiem datiem.</p> <p>Rezultātu analīze tika veikta atbilstoši jaunatnes politikas īstenošanas indeksa metodikai.</p>
Kvalitātes kontrole	Visos pētījuma posmos tika nodrošināta kvalitātes kontrole
Pētījuma pielikumi	<p>1.Pētījuma instrumentārijs – aptaujas anketa</p> <p>2.Datu tabulas</p>

2. JAUNATNES POLITIKAS ĪSTENOŠANAS INDEKSA KONCEPCIJAS APRAKSTS

2.1. Indeksa mērķis

Indeksa mērķis ir noskaidrot dažādu jaunatnes politikas aspektu ietekmi uz jauniešu dzīvi un pašvērtējumu, īpaši pievēršoties Jaunatnes likumā definētajiem vienlīdzības, līdzdalības un jauniešu interešu ievērošanas principiem. Kopumā indekss – skaitliski izteikts, matemātisks aprēķināts rādītājs – visaptveroši atbild uz jautājumu: Kā jaunieši novērtē savas iegūtās prasmes, vēlmes un dažādu iespēju pieejamību, sagatavojoties patstāvīgai un kvalitatīvai dzīvei sabiedrībā? Indekss ir rādītājs, kurā skaitliskā formā ir izteikts jaunatnes politikas īstenošanas rezultāts.

2.2. Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa dimensijas

Jaunatnes politikas īstenošanas indekss apskata Eiropas jaunatnes stratēģijā noteiktās jaunatnes politikas jomas:

- 1) Izglītība un apmācība
- 2) Nodarbinātība un uzņēmējdarbība
- 3) Veselības aizsardzība un labklājība
- 4) Līdzdalība
- 5) Brīvprātīgais darbs

- 6) Sociālā iekļaušana
- 7) Jaunatne un pasaule
- 8) Jaunrade un kultūra

Izglītība un apmācība

Izglītība kopumā tiek uzskatīta par kvalitatīvas un spējīgas sabiedrības attīstības pamatu, tādēļ izglītības un dažāda veida apmācību kvalitātes un pieejamības jautājumiem jaunatnes politikas kontekstā tiek pievērsta īpaši padziļināta uzmanība. Tāpat sabiedrības attīstībai nozīmīga ir daudzpusīga un dažādas izglītības pieejamība, kas, ne tikai sniedz iespējas īstenot noteiktas vēlmes, bet tajā pat laikā arī atklāj alternatīvas izglītības un attīstības iespējas.

Līdzdalība

Līdzdalība kopumā ir ļoti plašs jēdziens, kas ietver dažādas līdzdalības aspektus un formas. Dažādu līdzdalības formu pieejamība un sasniedzamība veicina ne tikai indivīda personīgo attīstību, bet arī tolerantas un rīcībspējīgas sabiedrības veidošanos. Līdzdalības kontekstā ir īpaši svarīgi pievērsties tieši jaunatnes līdzdalībai dažādās aktivitātēs un sabiedrības procesos, jo tieši šādā veidā jauniešiem tiek atklātas iespējas pierādīt sevi un veidot vidi sev apkārt.

Brīvprātīgais darbs

Jaunatnes brīvprātīgā darba veicināšana un atbalstīšana ir viena no jaunatnes politikas prioritātēm. Galvenie ieguvumi no brīvprātīgā darba veikšanas ir jauniešiem pašam – viņa zināšanu, prasmju, iemaņu attīstība un lietderīga brīvā laika pavadīšana. Tomēr, kā pierādījuši pētījumi¹, brīvprātīgā darba veikšana jauniešu vidū Latvijā nav aktuāla, un jaunieši īsti neizprot brīvprātīgā darba nozīmi un ieguvumus no tā veikšanas.

Jaunrade un kultūra

Jauniešu attīstība lielā mērā ir saistīta tieši ar kultūras, sociālo un ekonomisko vidi, kurā jaunieši attīstās. Plašs kultūras skatījums sniedz jauniešiem iespējas „redzēt” un „zināt” vairāk, meklēt dažādus risinājumus un izvērtēt dažādus rīcības modeļus ikdienas situācijās. Tieši plaša dažādu zināšanu bāze tiek uzskatīta par jaunrades un inovāciju veicinātāju sabiedrībā, savukārt tieši jaunrades reālais līmenis un potenciāls veicina sabiedrības ekonomiskās un sociālās situācijas uzlabošanu.

¹ SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” LR Bērnu un ģimenes lietu ministrijas pasūtījumā „Jauniešu sociālās un politiskās darbības izpēte Latvijā. Gala ziņojums”. Rīga, 2007. 91.lpp. Pieejams: http://izm.izm.gov.lv/upload_file/jaunatne/petijumi/Jauniesu_socialas_un_politiskas_darbibas_izpete_Latvija.pdf

Nodarbinātība un uzņēmējdarbība

Jautājumi, kas saistīti ar jaunatnes nodarbinātību mūsdienās gan Eiropas, gan Latvijas līmenī ir īpaši aktuāli – bieži tiek diskutēts par jaunatnes bezdarbu, apgūto zināšanu līmeņa un kvalitātes neatbilstību darba tirgus prasībām, grūtībām savienot darbu ar mācībām un dažāda vecuma jauniešiem piemērotu nodarbinātības veidu trūkumu. Tajā pašā laikā, kad pastāv sarežģījumi jaunatnes nodarbinātības jomā, paralēli tiek norādīts, ka ekonomisko attīstību var veicināt kvalitatīvas uzņēmējdarbības attīstība un jaunu, inovatīvu uzņēmumu veidošanās.

Šādu skatījumu kontekstā lielākā uzmanība jāpievērš jautājumiem par apgūto prasmju kvalitāti un piemērotību darba tirgum, kā rezultātā jaunietim tiktu nodrošināta konkurētspējīga pozīcija, sagatavojoties dzīvei pēc izglītības apgūšanas.

Veselības aizsardzība un labklājība

Veselības un labklājības līmenis kopumā tiek mērīts ļoti dažādi (piemēram, kopējie labklājības un dzīves kvalitātēs pētījumi; atsevišķi OECD finansētie pētījumi), tomēr visbiežāk pētījumos padziļināta uzmanība tiek pievērsta atsevišķiem, konkrētiem veselības, sociālās politikas vai labklājības aspektiem. Kopumā iegūtā informācija ir salīdzinoši sadrumstalota un sarežģīti pārvaldāma. Lai Jaunatnes politikas īstenošanas kontekstā iegūtie dati būtu savstarpēji salīdzināmi, ērti iegūstami un salīdzinoši viegli analizējami un izmantojami, tiek pieņemts, ka galvenais princips šīs dimensijas izstrādē ir vispārīgums.

Sociālā iekļaušana

Sociālās iekļaušanas tematika aptver ne tikai jautājumus par emocionālo drošību vai līdzvērtīgu iespēju nodrošināšanu pēc dažādām pazīmēm atšķirīgām personām, sociālās iekļaušanas jautājumi ir arī jautājumi par labvēlīgas vides nodrošināšanu, kopējā savstarpējās uzticības līmeņa nodrošināšanu un iespējām ietekmēt sev nozīmīgus apkārtējos notikumus².

Jaunatne un pasaule

Mūsdienu globalizētajā pasaulē ir radušās dažādas iespējas, kuras pirms vairākiem gadu desmitiem nepastāvēja. Interneta attīstība nodrošinājusi iespēju komunicēt ar dažādu tautību un valstu pārstāvjiem; ir pavērusies plašākas izglītības, nodarbinātības iespējas; paaugstinās ne tikai informētības pakāpe par dažādiem pasaules līmeņa notikumiem, bet arī interese par tiem.

Šobrīd jaunieši vairs nesaista savu ikdienu un dzīvi kopumā tikai ar kādu vienu nelielu teritoriālu vienību. Tāpēc ir nozīmīgi panākt to, ka jaunieši izprot savu „vietu” un nozīmi pasaulē – jauni cilvēki ir spējīgi, aktīvi rīkojoties un līdzdarbojoties, veidot sev patīkamu un piemērotu sociālo, ekonomisko un politisko vidi.

² LR Labklājības ministrija. Sociālā iekļaušana. Situācijas raksturojums. Pieejams: <http://www.lm.gov.lv/text/548>

2.3. Indeksa dimensiju kopējais politikas jomu ietvars

Kopumā Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa jomās ir aptvertas galvenās tiesību aktos definētās jaunatnes politikas darbības jomas. Visas identificētās dimensijas - izglītība un apmācība; līdzdalība; brīvprātīgais darbs; jaunrade un kultūra; nodarbinātība un uzņēmējdarbība; veselības aizsardzība un labklājība; sociālā iekļaušana; jaunatne un pasaule - ir nozīmīgi jaunatnes politikas virzieni, kuri tiek uzskatīti par centrālajiem jaunatnes politikas izveidē.

Katra no indeksa dimensijām atbild uz konkrētu jautājumu, kas ļauj indeksa vērtējumus analizēt ne tikai kopumā, bet arī par katru dimensiju atsevišķi, kā arī nodrošina ērtāku indeksa rezultātu salīdzināšanu gan dažādu teritoriālu vienību vidū, gan laika gaitā.

Izveidotais Jaunatnes politikas īstenošanas indekss balstās Latvijas Jaunatnes likumā norādītajos jaunatnes politikas pamatprincipos, un izmantojot indeksu ir iespējams noskaidrot dažādu jaunatnes politikas aspektu ietekmi uz jauniešu dzīvi un pašizjūtu, kā arī izvērtēt šo politikas aspektu sniegumu laika gaitā.

3. JAUNATNES POLITIKAS ĪSTENOŠANAS INDEKSA REZULTĀTI OGRES NOVADĀ

3.1. Indeksa rezultātu analīze

Gan iegūtais indeksa rezultāts, gan rezultāti katrā no indeksa dimensijām ir izteikti punktu skalā no 0 līdz 100.

Rezultātu analīze tiek balstīta uz snieguma novērtēšanas skalu, kurā kopējais stāvokļa novērtējums tiek sadalīts 5 vienādās vērtējumu grupās (robežās ik pa 20 punktiem), kur katrai grupai atbilst noteikts vērtējums:

- no 0 līdz 20 punktiem – zems novērtējums;
- no 21 līdz 40 punktiem - drīzāk zems novērtējums;
- no 41 līdz 60 punktiem – vidējs novērtējums;
- no 61 līdz 80 punktiem - drīzāk augsts novērtējums;
- no 81 līdz 100 punktiem - augsts novērtējums.

Indeksa dimensiju vai kopējais indeksa rezultāts tiek uzskatīts par ļoti augstu, ja indekss ir 81 punkts vai vairāk. Šis rādītājs - vismaz 81 punkts – tāpat tiek uzskatīts par vēlamu situāciju politikas novērtējuma kontekstā. Tomēr jāņem vērā tas, ka indeksu var uzlabot tikai pakāpeniski, piemēram, gada laikā reāli sasniedzams indeksa uzlabojums ir vismaz 3 indeksa punkti.

Tā kā kopējais Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa rezultāts tiek iegūts apkopot visu dimensiju vidējos rādītājos, šis indekss parāda jaunatnes vidējo rezultātu līmeni. Attiecīgi

dimensiju rādītāji tiek salīdzināti pret indeksa vidējo rādītāju – norādot dimensijas, kurās kopumā ir augstāks vai zemāks vērtējums nekā indeksa kopējais rādītājs.

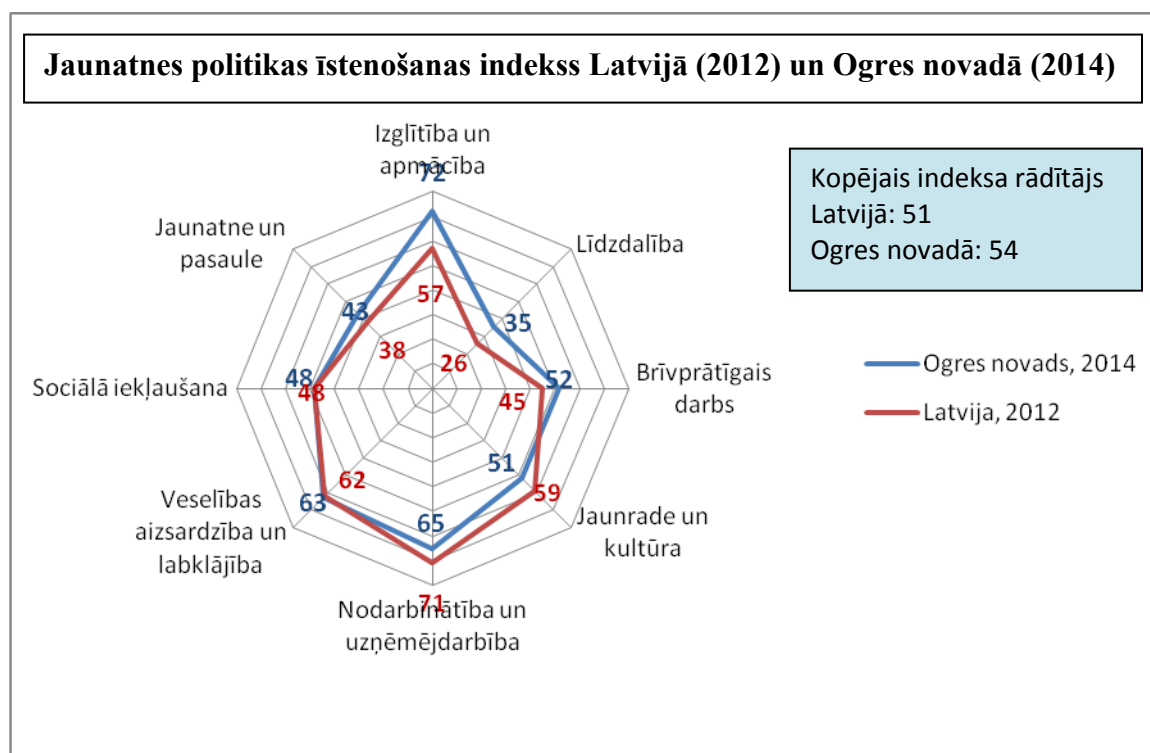
3.2. Rezultātu interpretācija

Datu apstrāde un rezultātu analīze tika veikta atbilstoši jaunatnes politikas īstenošanas indeksa metodikai. Analizējot rezultātus ir jāņem vērā, ka indeksa rādītāju atšķirības ir uzskatāmas par būtiskām, ja salīdzināmie indeksu rādītāji atšķiras par 3 un vairāk punktiem.

Analizējot rezultātus un iegūto atbilžu procentuālo sadalījumu, ir jāņem vērā iespējamās statistiskās kļūdas robežas. Ar 95% varbūtību mērījumu maksimālā statistiskā kļūda ir +/- 5.8% (izlases apjomam 300 respondenti).

3.3. Salīdzinājums ar Latvijas rādītājiem

Jaunatnes politikas īstenošanas indekss Ogres novadā ir 54 (no 100) un tas ir nedaudz augstāks nekā kopējais indekss Latvijā (51 no 100) un atbilstoši indeksa rezultātu interpretācijas metodoloģijai ir vērtējams kā vidējs novērtējums (41-60).

Nevienai no jaunatnes politikas jomām Ogres novada jaunieši nav snieguši augstu vērtējumu, vispozitīvāk viņi ir novērtējuši Izglītības un apmācību jomu (72 punkti), nodarbinātību un uzņēmējdarbību (65 punkti) un veselības aizsardzību un labklājību (63

punkti), šajās jomās saņemtais vērtējums ir drīzāk augsts. Vidēji ir novērtētas jomas brīvprātīgais darbs (52), jaunrade un kultūra (51), sociālā iekļaušana (48) un jaunatne un pasaule (43). Drīzāk zemu novērtējumu ir saņēmusi līdzdalības joma (35 punkti).

Salīdzinājumā ar Latvijas kopējo indeksa rādītāju, Ogres novadā jaunieši augstāk nekā Latvijas jaunieši kopumā vērtē savas iespējas izglītības un apmācību jomā (Ogres novadā 72, Latvijā kopumā 57 punkti), līdzdalību (Ogres novadā 35, Latvijā kopumā 26 punkti), brīvprātīgo darbu (Ogres novadā 52, Latvijā kopumā 45 punkti), jaunatne un pasaule (Ogres novadā 43, Latvijā kopumā 38 punkti). Savukārt divās jomās Ogres novada jaunieši savas iespējas vērtē zemāk nekā jaunieši Latvijā kopumā – nodarbinātība un uzņēmējdarbība (Ogres novadā 65, Latvijā kopumā 71) un jaunrade un kultūra (Ogres novadā 51, Latvijā kopumā 59 punkti). Divās jomās Ogres novada indeksa vērtējums sakrīt ar Latvijas kopējo vērtējumu – sociālā iekļaušana (48 punkti) un veselības aizsardzība un labklājība (Ogres novadā 63, Latvijā 62).

3.4. Rādītāji jaunatnes politikas dimensijās

Izglītība un apmācība

Lai izpētītu situāciju attiecībā uz daudzpusīgas un dažādas izglītības pieejamību, politikas īstenošanas indeksa kontekstā izglītības un apmācības dimensijā ietvertie jautājumi kopumā sniedz atbildi uz jautājumu: *Kādas ir jauniešu iespējas iegūt viņiem vēlamu izglītības un apmācības pakalpojumu apmēru?*

Lai noskaidrotu atbildes uz šo kopējo dimensijas jautājumu, jauniešiem tiek uzdoti jautājumi par izglītības un apmācības pakalpojumu pieejamību, šīs pieejamības atbilstību reālajām pakalpojumu izmantošanas vēlmēm, kopējo izglītības kvalitātes un skolas piedāvāto aktivitāšu apjoma novērtējumu.

Ogres novadā izglītība un apmācība ir visaugstāk novērtētā jaunatnes politikas dimensija, kas ir saņēmusi drīzāk augstu vērtējumu – 72 punkti. Tas norāda, ka Ogres novada jaunieši drīzāk augstu vērtē savas iespējas iegūt viņiem vēlamu izglītību un apmācības pakalpojumus. Latvijas kopējā indeksā izglītība un kultūra ir saņēmusi trešo augstāko vērtējumu (57 punkti) un kopumā vērtējama kā vidēja.

Ievērojama daļa Ogres novada jauniešu (vairāk nekā 65%) atzīmēja, ka viņiem ir pieejamas komandu sporta aktivitātes, deju pulciņš/grupa, ar muzicēšanu saistītās aktivitātes, vizuālās mākslas pulciņš, dažādas radošās un tematiskās grupu aktivitātes (teātra pulciņš, tehniskās jaunrades grupas, folkloras pulciņi). Mazāk jauniešu norādīja, ka viņiem ir pieejami neformālās izglītības pasākumi (51%) un valodu apguves kursi (48%).

Ogres novada jaunieši atzinīgi vērtē pieejamās izglītības kvalitāti – 80% respondentu to vērtē ļoti pozitīvi vai drīzāk pozitīvi. Jauniešus apmierina arī izglītības iestāžu piedāvātās

ārpusskolas aktivitātes – 85% no uz šo jautājumu atbildējušajiem respondentiem tās vērtē ļoti pozitīvi vai drīzāk pozitīvi.

Līdzdalība

Lai izzinātu dažādu līdzdalības formu pieejamību un sasniedzamību jauniešiem, politikas īstenošanas indeksa līdzdalības dimensijā ietvertie jautājumi kopumā sniedz atbildi uz jautājumu: *Cik aktīvi ir jaunieši kopumā un kādi līdzdalības veidi ir jauniešiem aktuālākie?*

Lai noskaidrotu atbildes uz centrālo dimensijas jautājumu, jauniešiem tiek uzdoti jautājumi par to, cik lielā mērā dažādu līdzdalības aktivitāšu pieejamība atbilst jauniešu reālajai vēlmei iesaistīties dažādās līdzdalības formās, par to, kāds ir pašreizējais līdzdalības rādītājs jauniešu vidū, kāda ir jauniešu līdzdalības pieredze un kā jaunieši novērtē informācijas pieejamību par dažādām līdzdalības aktivitātēm.

Līdzdalība ir viszemāk novērtētā jaunatnes politikas dimensija, Ogres novada jaunatnes politikas īstenošanas indeksā tā ir saņēmusi vien 35 punktus, kas ir vērtējams kā drīzāk zems vērtējums.

Visvairāk jauniešu saskata iespējas līdzdarboties virtuālajā vidē – 70% respondentu norādīja, ka viņiem ir pietiekošas iespējas darboties tematiskajās grupās internetā (un apmēram puse respondentu, kam ir pietiekamas iespējas tajā darboties ir arī interese to darīt). Ogres novada jauniešiem kopumā ir zema interese līdzdarboties sabiedriskajās vai politiskajās aktivitātēs, vislielākā interese ir par sociālajām un sabiedriskajām aktivitātēm (48%), darbošanos jauniešu centros vai jauniešu organizācijās (47%), vismazākā interese par iesaistīšanos politiskajās aktivitātēs (29%). Jaunieši visvairāk ir iesaistīti interešu izglītības aktivitātēs (40% no tiem, kas atbildēja uz šo jautājumu, tajās ir iesaistījušies regulāri (vairāk nekā 12 reizes gadā), tikai 22% tajās nav iesaistījušies nevienu reizi pēdējā gada laikā. Vismazāk jaunieši iesaistās politiskajās aktivitātēs (diskusijās ar politiķiem, vēlēšanās, politisko partiju darbībā) – 65% jauniešu, kas atbildēja uz šo jautājumu, tajās nav piedalījušies nevienu reizi pēdējā gada laikā.

Attiecībā uz līdzdalību, jāpiemin, ka 27% respondentu norādīja, ka viņi darbojas jauniešu organizācijā, kas ir ievērojami augstāks rādītājs nekā Latvijā kopumā (11%).

Brīvprātīgais darbs

Lai izprastu kāds ir brīvprātīgā darba attīstības potenciāls un reālā situācija, politikas īstenošanas indekss brīvprātīgā darba dimensijā ietver jautājumus, kuri sniedz atbildi uz jautājumu: *Cik lielā mērā jaunieši ir ieinteresēti brīvprātīgā darba veikšanā?*

Lai noskaidrotu atbildi uz šo dimensijas kopējo jautājumu, tiek noskaidrota jauniešu brīvprātīgā darba veikšanas regularitāte, vēlme turpmākajā gadā veikt brīvprātīgo darbu un kopējās informācijas par brīvprātīgo darbu pieejamība.

Brīvprātīgā darba dimensija Ogres novada jaunatnes politikas īstenošanas indeksā tiek vērtēta kā vidēja. Ogres novada jaunieši ir pozitīvi noskaņoti attiecībā uz brīvprātīgā darba veikšanu, 69% jauniešu izteica vēlmi veikt brīvprātīgo darbu. 12% respondentu norāda, ka brīvprātīgo darbu veic regulāri, 38% to dara vairākas reizes gadā. Vismaz vienu reizi gadā brīvprātīgo darbu ir veikuši 71% respondentu.

Salīdzinoši zemais kopējo vērtējumu šajā dimensijā var skaidrot ar informācijas nepietiekamību par brīvprātīgo darbu. 43% jauniešu norāda, ka informācija ir pilnībā vai daļēji pieejama, savukārt 38% norāda, ka informācija ir nepietiekama.

Jaunrade un kultūra

Latvijas līmenī uzmanība tiek pievērsta tieši kopējā aktivitātes līmeņa identificēšanai, kas norāda, cik lielā mērā tiek apmierinātas jauniešu vajadzības pēc jaunrades un kultūras aktivitātēm. Jaunrades un kultūras dimensijas kopējais jautājums ir: *Cik aktīvi ir jaunieši iesaistoties dažādās kultūras aktivitātēs?*

Lai noskaidrotu atbildi uz šo jautājumu, jauniešiem tiek uzdots jautājumu kopums par interesi izmantot dažādus kultūras pakalpojumus, par dažādu pasākumu pieejamības atbilstību pakalpojumu izmantošanas interesi, kā arī par aktivitātes līmeni pasākumu organizēšanas iniciēšanai.

Ogres novada jaunieši jaunrades un kultūras jomu vērtē vidēji (51 punkti), tomēr jāatzīmē, ka vērtējums ir zemāks nekā Latvijas kopējā indeksa vērtējums (59 punkti). 52% jauniešu norāda, ka viņi ir piedalījušies vai regulāri piedalās kultūras pasākumu organizēšanā, 44% jauniešu norāda, ka viņi regulāri organizē dažādus pasākumus saviem draugiem.

Jauniešiem vislielākā interese ir par ceļošanu uz citu valsti (55% respondentu vēlētos doties ceļojumā uz citu valsti), bet tikai 40% ir iespēja to darīt. 63% jauniešu norāda, ka viņiem ir iespējas apmeklēt kultūras pasākumus (opera, teātris, izstādes), 54% ir iespēja apmeklēt kultūras objektus (un tuvākā gada laikā tos vēlētos apmeklēt 46% jauniešu).

Nodarbinātība un uzņēmējdarbība

Nodarbinātības un uzņēmējdarbības dimensijas kopējais jautājums palīdz labāk izprast jauniešu skatījumu uz apgūto prasmju kvalitāti un to piemērotību darba tirgum, galvenais jautājums ir: *Kā jaunieši novērtē savu iegūto prasmju kvalitāti saistībā ar iekļaušanos darba tirgū?*

Lai rastu atbildi uz šo jautājumu, tiek noskaidroti jauniešu viedokļi par viņu apgūto prasmju piemērotību darba tirgum, īpaši pievērsoties prasmēm un zināšanām, kuras apgūtas skolā un studijās, un prasmēm un zināšanām, kuras apgūtas interešu vai neformālās izglītības vietās, kā arī par vēlamākajām nodarbinātības formām nākotnē.

Ogres novada jaunieši nodarbinātību un uzņēmējdarbību vērtē vidēji (65 punkti) un vērtējums ir zemāks nekā Latvijas kopējā indeksā (71 punkti). Jaunieši sadalās līdzīgās daļās pēc vēlamākajām nodarbinātības formām nākotnē - līdzīgs skaits jauniešu vēlas būt darba dēvēji (32%) un darba ņēmēji (31%), mazāk jauniešu vēlas būt pašnodarbinātie (22%). Interesanti, ka 15% jauniešu nespēja atbildēt uz šo jautājumu.

Jaunieši pozitīvi vērtē izglītības sistēmā iegūtās kompetences – 71% uzskata, ka viņu izglītības pieredze ir piemērota, lai veiksmīgi iekļautos darba tirgū. Tikai 4% respondentu uzskata, ka šī pieredze noteikti ir nepiemērota darba tirgum. 40% jauniešu uzskata, ka skolā vai studijās iegūtās prasmes viņiem ir sniegušas vai sniegs ievērojamas priekšrocības, lai iekļautos darba tirgū, un 51% norādīja šo attiecībā uz interešu vai neformālajā izglītībā iegūtajām prasmēm.

Veselības aizsardzība un labklājība

Kopējais veselības aizsardzības un labklājības dimensijas jautājums ir: *Kāds ir vispārējais jauniešu fiziskās veselības un labklājības līmenis?*

Lai gūtu atbildi uz šo jautājumu, jauniešiem tiek uzdoti jautājumi par viņu dzīves kvalitātes novērtējumu, veselības stāvokli un fizisko aktivitāšu līmeni.

Ogres novada jaunieši veselības aizsardzību un labklājību vērtē vidēji (63), līdzīgi kā Latvijas indeksā (62 punkti).

Ogres novada jaunieši pozitīvi novērtē savu dzīves kvalitāti – 30% norāda, ka viņi ir pilnībā apmierināti ar savu dzīves kvalitāti un gandrīz puse (49%) respondentu ir drīzāk apmierināti. Tas nozīmē, ka 4/5 Ogres novada jauniešu ir kopumā apmierināti ar savas dzīves kvalitāti.

Jaunieši ir arī apmierināti ar savu veselības stāvokli – 75% jauniešu norāda, ka viņiem ir labs vai diezgan labs veselības stāvoklis, 8% savu veselības stāvokli vērtē kā diezgan sliktu vai sliktu.

Fizisko aktivitāšu līmenis tika vērtēts, ņemot vērā sporta aktivitātēs pavadīto laiku. 26% jauniešu ar sportu nodarbojas vairāk nekā 5 h nedēļā, 8% jauniešu ar sportu nenodarbojas nemaz, 28% nodarbojas maz (līdz 2,5 h nedēļā).

Sociālā iekļaušana

Kopējais jautājums Jaunatnes politikas īstenošanas kontekstā Sociālās iekļaušanas dimensijā ir: *Kāda ir jauniešu pašizjūta apkārtējā sociālajā vidē?*

Šajā dimensijā tiek aptverti jautājumi par uzticības līmeni citiem cilvēkiem un par iespējam ietekmēt lēmumu pieņemšanu dažādos sociālajos līmeņos.

Ogres novada jaunatnes politikas īstenošanas indeksā sociālā iekļaušana ir novērtēta tāpat kā Latvijas kopējā indeksā – vidēji – vērtējums ir 48 punkti, kas ir nedaudz zem kopējā jaunatnes politikas vērtējuma.

Tikai 5% jauniešu pilnībā uzticas citiem cilvēkiem, savukārt 59% drīzāk uzticas citiem cilvēkiem. Jāatzīmē, ka būtiska daļa jauniešu pilnībā vai daļēji neuzticas cilvēkiem – 35% jauniešu.

Jaunieši uzskata, ka vislielākās iespējas ietekmēt lēmumus viņiem ir ģimenē (55%) un draugu kompānijā (52%). Līdzīgi kā citos jaunatnes pētījumos iezīmējas tendence, ka jauniešiem ir zema uzticēšanās valsts un pašvaldības institūcijām, vairāk nekā puse jauniešu uzskata, ka viņiem nav iespēju ietekmēt lēmumus Eiropas līmenī (53%), Latvijā (51%), salīdzinoši daudz jauniešu uzskata, ka nevar ietekmēt lēmumus pašvaldības līmenī (44%). Jauniešiem tuvākā līmenī – izglītības iestādēs- 51% jauniešu uzskata, ka viņi var nedaudz ietekmēt lēmumu pieņemšanu, 16% uzskata, ka var to darīt lielā mērā.

Jaunatne un pasaule

Kopējais jautājums Jaunatnes politikas īstenošanas kontekstā Jaunatnes un pasaules dimensijā palīdz izprast kā jaunieši izprot savu „vietu” un nozīmi pasaulē, cik lielā mērā viņi ir spējīgi, aktīvi rīkojoties un līdzdarbojoties, veidot sev patīkami un piemērotu sociālo, ekonomisko un politisko vidi, galvenais jautājums ir:

Kā jaunieši izjūt savas iespējas ietekmēt lēmumu pieņemšanu un cik lielā mērā jaunieši aktīvi interesējas par dažāda līmeņa notikumiem?

Lai atbildētu uz šo dimensijas kopējo jautājumu, jauniešiem tiek uzdoti jautājumi par informētības līmeni par notikumiem dažāda līmeņa teritoriālajās vienībās, par iespējam ietekmēt dažādu valsts un sabiedrības līmeņa lēmumu pieņemšanu un iespējam ietekmēt tieši jauniešu ikdienā un sadzīvē nozīmīgu jautājumu izlemšanu dažāda līmeņa teritoriālajās vienībās.

Jaunatne un pasaule Ogres novada jaunatnes politikas īstenošanas indeksā ir viena no zemāk novērtētajām jaunatnes politikas jomām un ir novērtēta ar 43 punktiem, kas ir būtiski zemāk par vidējo Ogres indeksa vērtējumu. Arī kopējā Latvijas indeksā šī dimensija ir novērtēta vēl zemāk ar 38 punktiem. Tas norāda, ka Ogres novada jaunieši nedaudz augstāk novērtē savas spējas veidot piemērotu sociālo, ekonomisko un politisko vidi.

Ogres novada jaunieši visvairāk seko līdzīgai informācijai par to, kas notiek Latvijā (90% jauniešu interesējas regulāri vai dažreiz), viņu dzīvesvietā un pagastā (89%), nedaudz mazāk interesējas par to, kas notiek reģionā (84%) un Eiropā (82%). Vismazāk, bet kopumā salīdzinoši daudz, jauniešus interesē, kas notiek citur pasaulē (78%). 10% jauniešu norāda, ka viņi neseko tam, kas notiek citur pasaulē.

Jauniešiem ir lielāka pārliecība par iespēju ietekmēt lēmumus tuvāk savai dzīvesvietai, piemēram, 35% jauniešu uzskata, ka jaunieši var lielā mērā ietekmēt lēmumus savā dzīvesvietā, pagastā, 27% tam piekrīt attiecībā uz reģionu, 18% uz Latviju un 11% uz Latviju. Savukārt, 33% jauniešu uzskata, ka jaunieši nespēj ietekmēt lēmumus pasaules līmenī, 30% Eiropas līmenī, 19% Latvijā, 13% reģionā un 7% dzīvesvietā. Jāatzīmē, ka būtiskai daļai respondentu nebija atbildes uz šo jautājumu (piemēram, 30% nevarēja atbildēt, vai jauniešiem ir iespējas ietekmēt lēmumus pasaules līmenī, 24% nevarēja atbildēt, vai ir iespēja ietekmēt lēmumus Latvijā). Interesanti ir arī tas, ka jauniešiem ir liela neticība jauniešu iespējai ietekmēt jaunatnes politiku Latvijas līmenī, 25% uzskata, ka jauniešiem nav nekādu iespēju ietekmēt lēmumus, kas attiecas uz jauniešiem.

4. SECINĀJUMI

Lai arī kopumā jaunatnes politikas īstenošanas indekss Ogres novadā ir nedaudz augstāks par kopējo Latvijas indeksu, tas tomēr ir vērtējams kā vidējs un norāda uz nepieciešamību attīstīt jaunatnes politikas jomu novadā. Tikai izglītība un apmācība saņēma salīdzinoši augstāku vērtējumu (72 no 100 punktiem), pārējās jaunatnes politikas jomas ir vērtējamas kā vidējas. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš dimensijām, kurās jaunieši sniedza zemāku vērtējumu, īpaši līdzdalībai, kura bija viszemāk novērtētā joma un saņēma drīzāk zemu vērtējumu (35 no 100 punktiem), kā arī sociālajai iekļaušanai (Ogres novada indeksā 48 punkti), jaunradei un kultūrai (51 punkts) un brīvprātīgajam darbam (52 punkti).